

*A békési ev. ref. egyházmegye esperesi hivatala-e
1072-1192.*

A

NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1892. augusztus 2. napján

Szinér-Váralján tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A
NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1892. augusztus 2. napján

Szinér-Váralján tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Bencsik István esperes, előbb Lajos György világi tanácsbíró, később Ujfalussy Sándor gondnok elnöklete alatt.

Jelenvoltak: Balogh István, Soltész János, Gergely Károly, Szél György, Molnár Lajos egyházi; gróf Degenfeld Sándor, Böszörményi Zsigmond, Böszörményi Sándor világi tanácsbírák, Helmeczy József ügyész.

Barkász Albert, Barkász Bálint, Bartha Mór, Ferenczy Gyula, Gál Péter, Hajdu Albert, Hajdu Zsigmond, Kató Béla, Lugosi Dániel, Nagy Elek, Sarkadi Mihály, Sátor Dávid, Sepsy Géza, Szabó József, Szikszay János rendes, Papolczy Zoltán helyettes, Bottyán Pál segédlelkészek; Sinka Lajos, Maák Lajos tanító testületi képviselők, Ányos Miklós, Imre Károly, Szondi István tanítók s 5 egyház képviselői.

Esperes ur buzgó imában kérve segédelmet Istentől a munka és anyagi küzdelem teréről egyházi ügyeink feletti tanácskozássra összegyűlt hívekre s üdvözölve a tisztikart és gyűlés tagjait, a tanácskozást megnyitottnak nyilvánítja.

57. sz. Gondnok ur ő méltósága még a gyűlés kezdetére meg nem jelenhetvén, helyettesül Lajos György legidősb világi tanácsbíró ur kéretett fel.

Ki is a közbizalomnak és kérelemnek engedve, a világi elnöki széket készséggel elfoglalja.

58. sz. Esperes ur a tavaszi egyházmegyei gyűlés óta történt változásokat következőkben jelenti be: Kolumbán Bertalan Sz.-Kóródról Vámfaluba, Szabó Lajos volt patóházai nyugalomban élt tanítót Józsefházára választották s hívták meg rendes tanítóul, kiket új állomásukon megerősített.

Esperes ur jelentése tudomásul vétetvén, eljárása helyben hagyatik.

59. sz. Esperes ur jelenti, miszerint Gál István végzett theologus ifju, a ki gróf Degenfeld Sándor tanácsbíró urnál Erdőszádán nevelő, jövő hónapban a lelkészképeségi első vizsgát szándékozik letenni s kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy valamelyik közelebb eső egyházban, mint segédlelkész alkalmaztassék s így egyházmegyénkbe kebeleztessek be.

Közgyűlésünk készséggel teljesíti Gál István lelkészjelölt ifjunak kérelmét s megbizza esperes urat, hogy az általa lelkészképeségi első vizsga sikeres letevése után a színvonaljai egyház lelkészéhez beosztva, a hivatalos felhatalmazást annak idejében számára állítsa ki.

60. sz. Egyházmegyei gondnok ur ő méltósága a gyűlés éljenzése közt megjelenvén, esperes ur által szívélyesen üdvözlöttest s válaszában sajnálatát fejezi ki arra nézve, hogy hosszas és súlyos betegeskedése miatt szegény egyházmegyénk legszentebb ügyeiben gondnoki tisztenek úgy a mint óhajtotta, eleget nem tehetett, de határozottan és férfias nyíltsággal tesz ígéretet arra, hogy Istenbe vetett reménnyel bizva meggyógyulásában, jövőre a mulasztásokat kipótolja s egyházmegyénk ügyei körül gondnoki teendőit kész buzgósággal fogja végezni.

Közgyűlésünk mig egy részről az esperes ur üdvözlésében kifejezett jókívánalmakhoz egyértelemmel járul, másfelől örömmel fogadja gondnok ur ő méltóságának megjelenését és vallásos érzületét tanúsító nyilatkozatát, kérve Istentől egészségének visszaadását és munkálkodására áldó kegyelmét.

61. sz. A hiripi egyházba 42/892. sz. a. végzéssel kinevezett küldöttség az iskolaépítésre vonatkozó jelentését beterjeszti, melyben előadja, hogy már ott bevégzett ténnyel találkozott, amennyiben a vállalkozókkal az egyezség meg volt kötve s az építés is kezdetét vette, ennél fogva sem a költségvetés, sem az épületterv változtatható nem volt. Megnyugtatóan azonban jelzi küldöttség, hogy az iskolaépület terve elég tágas és czélszerű s az előljárásának a még alkalmazható utasításokat megadta; hanem ez alkalomból kifolyólag indítványképen javaslatba teszi, hogy az egyházmegyei közgyűlés határozatilag mondja ki, miszerint: jövőre az egyházak építési tervezetöket s ezzel kapcsolatos költségvetéseket az alku megkötése előtt terjesszék be, s mindaddig szerződést ne kössenek, mig az egyházmegye vagy ennek küldöttei az építésre vonatkozó észrevételeiket meg nem teszik; továbbá mondassék ki az is, hogy egy kiküldött 3 tagu bizottság — az egyházak tehetségére és népességére tekintettel — készítsen különböző épületi terveket, melyek levéltárba helyeztetvén, adandó alkalommal az építkező egyházaknak használat végett ajánltassanak.

Egyházmegyei közgyűlésünk a küldöttségnek a hiripi iskola építésére vonatkozó jelentését tudomásul véve, — a kapcsolatosan beterjesztett indítványt elfogadja s határozatilag kimondja, hogy ezután minden egyházi építkezéseknél az épület tervrajza és költségvetése, jóváhagyás végett előzetesen úgy terjesztendő be, hogy az kellő időben megvizsgálható legyen s jóváhagyás nélkül a vállalkozókkal semminemű szerződés ne köttessék s ha köttetett, az kötelező erővel az egyházra nézve nem bir; előleget az előljáróság felelősség terhe alatt ne adjon. Az indítvány második részét illetőleg pedig Soltész János, id. Böszörményi Sándor éit Sinka Lajos urakat megbizta, hogy egyházi épületek terves, — különösen az egyházak nagyságára és anyagi erejére

figyelemmel — készítsenek s gyakorlati használat végett az egyházmegye levéltárába küldjék be.

62. sz. Esperes ur beterjeszti a domesztikai segélyért folyamodó egyházak és lelkészek kérvényeit s ajánlja, hogy azok átvizsgálás és véleményadás végett egy küldöttségnek adassanak ki.

Az esperesi előterjesztés helyeslésével Molnár Lajos tanácsbíró elnöklete alatt Hajdu Zsigmond, Ferenczy Gyula, Szabó József és Sinka Lajos urak megbizatnak, hogy a segélyért folyamodók kérvényei átvizsgálva, a segélyezésre nézve véleményt adjanak, munkálatukat még a gyűlés folyama alatt beterjesztvén.

63. sz. A patóházai egyház rozzant s életbiztonsági szempontból is veszélyessé vált temploma helyett újat szándékozván építeni, — a tavaszi gyűlés alkalmával egy bizottságnak kiküldését kérte a végre, hogy adjon véleményt arra nézve, ha vajon a Szamos folyó által erősen megtámadott s nagy részben elhordott oldalon, mely felől az egyházi telkeket s templom-helyet is veszély fenyegeti — felépíthetné-e templomát? Az ennek megvizsgálására kiküldött bizottság egyik tagja betegsége miatt meg nem jelenhetvén a helyszínen, a megjelent másik tag tapasztalatairól előszóval tesz jelentést.

A szóbeli jelentés figyelembe vétele, s a patóházai viszonyokat közelebbről ismerők előadása folytán, óva intetik az egyház előljárósága, hogy bizonytalan helyre ne építkezzék, hanem más helyet igyekezzék szerezni, a hol temploma a Szamos áradása, illetve elhordása ellen biztonságban lenne. Mig pedig helyet keritene s templomát felépítené, az istenitisztetletet tartsa az iskolában. Egyszersmind felkéretik Böszörményi Zsigmond tanácsbíró ur, hogy magát a patóházai egyház előljáróságával érültközésbe tévén, telekszerzés, vagy egyházi földnek cserébe adása ügyében, legyen segítségükre és támogatásukra.

64. sz. A Rozsályi egyház előljárósága templom átalakítási tervzetét és költségvetését jóváhagyás végett beterjeszti.

A beterjesztett terv és költségvetés Soltész János és Böszörményi Sándor tanácsbíró uraknak elbírálás végett oly utasítással adatik ki, hogy ha a rozsályi egyház az építkezést még ez év folyamán megakarja kezdeni, küldöttség véleménye alapján arra esperes ur az engedélyt megadhatja.

65. sz. Bartha Mór apai lelkész az egyházkerület 142/892. számú végzése ellen perujtással kíván élni, kérvén az egyházmegyét, hogy Nagy Gyula gondnokot az egyházmegyei 39/892. számú előzetes végzés alapján, s az ott működött vizsgáló küldöttség jelentése s véleménye szerint a gondnokságtól mozdítsa el.

A mennyiben Bartha Mór lelkésznek Nagy Gyula gondnok ellen támasztott választási peres ügye rendes folyamatában ez által csak félbe lett szakítva, hogy az egyházkerület végzését a konventben, mint legfőbb hatósághoz nem felebbezte, de különösen mivel egyházi törvényeink 293 §-a szerint perujításnak csak fegyelmi és bírósági ügyekben van helye, a panaszos ügy pedig közigazgatási uton tárgyalatott: panaszló lelkész perujításának hely nem adható. Hanem utasítja közgyűlésünk Bartha Mór lelkész urat, hogy keresetét fegyelmi uton érvényesítse s panaszát az esperesi hivatalhoz — a fegyelmi eljárás megindítása végett terjessze be.

66. sz. A dobrács-apáti-i egyház előljárósága magtári alapszabályait jóváhagyás és megerősítés végett beterjeszti.

Böszörményi Sándor tanácsbíró és Tóth Dániel aljegyző urak megbizatnak, hogy a d.-apáti egyház magtári ^{i. alapszabályait} megvizsgálva, észrevételeiket a jövő gyűlésre terjesszék be.

67. sz. A felső-bányai ev. ref. egyház 2 hold 300 □ öl területű erdejeinek üzemterv alóli felmentése végett a minisztériumhoz akarván folyamodni, kérelmének támogatására kéri az egyházmegyei közgyűlést.

A mennyiben kétségtelen az, hogy a 2 hold 300 □ öl területű erdőréss az üzemterv szerinti kezelésre sem aránytalan költségessége, sem kiesínysége miatt nem alkalmas: egyházmegyei közgyűlésünk készséggel hagyja jóvá az egyház kérelmét és a nagyméltóságu földmívelésügyi miniszter urat a maga részéről is tisztelettel keresi meg a végett, hogy a f.-bányai ev. ref. egyház méltányos kérelmét megadni sziveskedjék.

68. sz. Sepsy Géza adorjáni lelkész egyházmegyénk 36/892. számú végzése szerint nem nyugodván meg a Szabó József volt elődje, s közöttte fennforgó utódsági-beruházási költségre nézve, kéri ezen ügyet a rendes törvényes eljárás alá utasítani.

A Szabó József és Sepsy Gyula lelkészek között felmerült beruházási és utódsági kérdés, egyházmegyénk 1874-ben megállapított szabályai szerint való ellátásra utasittatik.

69. Az adorjáni egyház közgyűlése a lelkész, tanító és egyház által közösen használt Nyáras nevű kaszálójának eladását határozván el, erre a vonatkozó jegyzőkönyveit megerősítés végett beterjeszti.

A kérdéses kaszáló-terület megvizsgálására s az eladásból az egyház javára eső következmények elbírálására, Böszörményi Zsigmond tanácsbíró és Szabó József lelkész urak kiküldetnek, s véleményes jelentéseket jövő gyűlésünkre terjesszék be.

70. sz. Nagy Elek kis-paládi lelkész 51/992. sz. a. indítványa,

hogy t. i. az évi bérkivetések alkalmával, az érdekeltség kizárása végett, minden alkalommal a szomszéd lelkészek rendeltessenek ki a presbyteriumok tanácskozásának és működésének vezetésére, illetve ellenőrködére“ — tárgyalatván:

Közgyűlésünk oly módosítással fogadja el az indítványt, hogy a helyettesíté általánosan kötelezővé nem teszi, hanem ott, a hol a viszonyok szükséglik, illető lelkészek kérhetik az esperesi hivataltól azt, hogy a bérkivetés alkalmával helyettes elnökökül, vagy a presbyteriumban a munkálat vezetésére a szomszéd lelkészek rendeltessenek ki.

71. sz. Ugyancsak Nagy Elek lelkész másik indítványt terjeszt elő arra nézve, hogy egyházmegyei közgyűlésünk határozatilag mondja ki azt, miszerint a sátoros ünnepek harmadik napjának megtartása szüntessék be.

A mennyiben egyházkerületünk a sátoros ünnepek harmadik napjának eltörlését már régen kimondotta, e részben egyházmegyei határozatra szükség nincs, — hanem utasíttatnak azon egyházak, hol még e régi és semmi helyes indokkal nem védelmezhető szokás van, hogy a három napos ünnep tartást véglegesen hagyják el.

72. sz. Tárgyalás alá vétetett a mult egyházmegyei gyűlés 50/892 sz. a. beterjesztett azon indítvány, hogy: „már a jövő évtől kezdve az egyházmegyei közgyűlések egy megállapított központon tartassanak.

Hosszabb eszme csere után egyházmegyei közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy ezután a közgyűléseket mindenkor Nagy-Bányán fogja tartani, mint olyan helyen, hol a tagok a szükséges elhelyezést és ellátást az ottani hivek terhelteése nélkül megtalálják és magyar reformált egyházunk működésének a más vallásu és nemzetiségű lakosokkal szemben is időszakonként nyomatékos életjelét tüntesse fel. Kimondja egyszersmind közgyűlésünk azt is, hogy a gyűléseket az ottani hitfelek legkisebb megterhelteése nélkül kívánja mindenkor megtartani, és megállapítja, hogy a gyűlés törvényes tagjainak ellátásáról saját egyházaik úgy tartoznak gondoskodni, hogy a lelkészeknek és képviselőknek 3—3 frt napi díjat és az utiköltséget kötelesek adni. A tanítói testület 2 képviselőjének díjazását maga a testület belátása szerint intézze el.

73. sz. Bartha Mór lelkész az egyházmegye 8/892 számú, reá nézve állítólag sérelmes határozatát azon okból kéri töröltetni, mert Szabó Lajos apahegyi tanítónak alkalmazását, a személyére vonatkozó esperesi előleges jóváhagyás nélkül, a szükség kényszere alatt fogantatotta.

Közgyűlésünk a beterjesztett mentséget el nem fogadhatva hivatolt határozatát fenntartja; mivel pedig Szabó Lajos apahegyi tanító bizonyítványait mindeddig be nem küldte: ugyanazon határozatból kifolyólag elmozdítandó lenne., de esperes urhoz beterjesztett kérelme és azon ígérete alapján, hogy tanítói vizsgát tesz, ideiglenes alkalmazása a körülmények miatt is, továbbra engedélyeztetik.

74. sz. A magosligeti lelkész fizetés rendezésére 14/892. sz. a. egyházmegyei gyűlésünk által kinevezett küldöttség beterjeszti jelentését, mely szerint a hivek újabb kivetési kulcs megállapítására nem lévén hajlandók, s a lelkész által tanító részére átadni tartozott széna mennyiség szabályos díjlevél tartalma szerint levonható nem lévén: küldöttség véleményezi, hogy a jelenlegi állapot, minthogy díjlevélileg törvényes, a mostani tanító idejében fenntartandó, hanem majd tanítói változás esetén utasíttassék az előjáróság, hogy a tanítói díjlevélbe nem az 5 szekér széna határozott mennyiség tétessék, hanem mint régebben volt, a széna fizetés $\frac{1}{3}$ -ad része állapíttassék meg.

Küldöttség véleményét közgyűlésünk elfogadván, tanító változás esetén utasíttatik a magosligeti egyház előjárósága, hogy a széna fizetés $\frac{1}{3}$ -dát vezesse be a tanítói díjlevélbe, addig pedig a mostani gyakorlat fenntartandó.

75. sz. Az egyházmegyei gyűléseken gyakran előforduló díjbevételei és fizetési zavarok elhárítása szempontjából Ferenczy Gyula lelkész indítványba teszi, hogy a belhivatalnoki fizetések egyöntetűségére nézve tegyen intézkedést az egyházmegyei közgyűlés.

Az idő- és célszerű indítvány közhelyesléssel fogadtatván, egyházmegyei közgyűlésünk megbizza indítványozó Ferenczy Gyula lelkész urat a belhivatalnoki fizetések egyöntetűségének tervezete készítésére, egyszersmind Soltész János, Balogh István, Böszörményi Sándor és Helmeczy József urakat kiküldi, hogy a munkálatot beható tanácskozás tárgyává tévén, jövő gyűlésünkre terjessze be véleményes jelentését.

76. sz. Indítványba tétetik, hogy a központi gyűlés tartás elhatározásával a még sorozatban levő több egyházkör felmentetvén a vándor gyűlés tartás költségeitől, e költségeknek az egyházmegyei közpénztár javára leendő megváltozásába a kérdéses egyházak bizonyos összeget fizessenek.

Hosszabb tanácskozás után az indítvány elejtetett.

77. Bartha Mór apai lelkész mikolai hátralékának behajtatása és a Szabó Lőrinczné elleni követelésbe tett adókárptótlási összeg megtérítése végett ismételt kérelem.

Utasíttatik folyamodó lelkész egyházmegyei ügyész ur megkeresésére, ki a nyert felhatalmazás és megbízás alapján felkérteik a panaszolt hátralékügy rendbehozására.

78. sz. A sárköz-ujlaki egyház előljárósága bejelenti, miszerint Nagy Elek helyettes lelkész-tanítója sonkolyosi rendes lelkésszé választván, a hivek öröme körükből eltávozott s kéri egy új tanító hozatalának engedélyezését.

Midőn egyházmegyei közgyűlésünk a s.-ujlaki egyház előljáróságát kérelmező jelentésében használt, eltávozott lelkészre vonatkozó sértő kifejezéseiért megróvja, az ottani lelkészi teendőknek ideiglenes ellátásával Gál Péter sárközi lelkész urat úgy bizza meg, hogy a rendes urvaesorai alkalmakon kívül is, legalább minden hónapban egy vasárnapon tartson istenitiszteletet S.-Ujlakon — mely szolgálataiért a mostani, s a helyettes lelkész által is élvezett lelkészi fizetésnek felét tartozik az egyház előljárósága részére kiadni. A tanítóságra nézve pedig megadja az engedélyt, hogy azt esperes ur jóváhagyásával alkalmas egyénnel töltsse be.

79. sz. Nagy Elek volt s.-ujlaki helyettes lelkész-tanító, fizetési hátralékát szabatos kimutatás becsatolása mellett kéri behajtatni.

Egyházmegyei közgyűlésünk megbizza esperes urat a fizetési hátraléknak szolgálirói uton leendő bevételére.

80. sz. Az egyházmegyei gyűlés 44/892. sz. a. tárgyalta józsefházai lelkészi fizetés ügyének megvizsgálásával esperesileg megbízott küldöttség beterjeszti jelentését, melyben felvéve az egyház hiveinek a borváltság, fafizetés és szolgálmányok elleni panaszát, azon javaslatot teszi, hogy a borfizetés váltsága, tekintettel a szőlő elpusztulására, mindaddig, míg ismét szőlőjök lesz, köblönként 1 frtban állapittassék meg; továbbá a fafizetést, hogy t. i. egyes gazdák 3 szekérrel tartoznak lelkésznek és tanítónak fizetni, törvényesnek jelezi, azonban a különben is szegény hiveket, miután az egyházi erdő eladásból befolyt összeg 1084 frtnak kamatját lelkész élvezi; — méltányossági szempontból felmenthetőknek véli; a lelkészi földek megszántására nézve, a régebb idő óta szokásos áldomás megadása mellett a hiveket továbbra is kötelezni javasolja.

Küldöttség véleménye az abban kifejtett indokok alapján elfogadtatván, a józsefházai lelkész illetményében a borváltsága köblönként 1 frtban, — a fafizetés az eddigi mennyiségben, a szántás kötelezettsége a régibb gyakorlat szerint állapittatik meg.

81. sz. Az egyházmegyei gyűlés 59/901. számú határozatában kinevezett küldöttség, az egyházmegyei beruházási szabályok javaslatát elkészítve, megbirálás végett beterjeszti.

Mint közérdekű javaslat az egyházmegye egyházaiban 2 példányban köröztetni rendeltetik a végett, hogy észrevételeiket az illetők a javaslatra megtehessék.

82. sz. A nagykolcsi egyház jóváhagyás végett beterjeszti ujonnan építendő iskolájának tervét és költségvetését.

Jelen gyűlésünk 64-ik sz. a. kinevezett küldöttségnek elbírálás végett kiadatik.

83. sz. A józsefházai egyház előljárósága a 45/892. sz. a. kérvényét megújítva, a Helmezy József egyházmegyei ügyész által kezelt egyházi tőkepénzének gondnok kezéhez áttétele végett. Erre vonatkozólag nevezett ügyész ur jelenti, hogy a józsefházai egyház követelései még teljesen nem folytak be; a közalaptól adott tőkesegély neki átadott, azonban esperesi utalványra már ebből adott ki az egyháznak építkezésre; különben az egyházmegyei gyűlés rendelkezése szerint fog ez ügyben eljárni.

Az ügyészi jelentés tudomásul vétetvén, továbbra is megbizatik a künn levő követelések behajtására, az ügylet lebonyolítása után bevárván részletes jelentéstétele.

84. sz. A vámfalui egyház 21/892. sz. a. tárgyalt erdőügyében Szél György és Nagy Imre esperesileg megbízott küldöttség beterjeszti jelentését, a lelkész és hivek között kötött egyezség melléklésével, mely egyezségben megállapittatik, hogy az összes 65 hold erdő az egyházi előljáróság által kezelendő külön számadás mellett, s a terhek levonása után nyerendő jövedelem felerésze az egyházat, másik felének $\frac{2}{3}$ -a lelkészt, $\frac{1}{3}$ -a pedig a tanítót fogja illetni, megjegyeztetvén, hogy az erdőtetület után regále-váltság is járulván, ennek jövedelme is az erdőhaszon arányában fog felosztatni.

A vámfalui egyház és belhivatalnokok között kötött s egyházmegyei küldöttség előtt megállapított egyezség jóváhagyatván, a 65 hold erdő haszna az egyházi előljáróság kezelése alá adatik s a terhek tisztázása után a jövedelem fele az egyházat, másik fele $\frac{2}{3}$ részben lelkészt, $\frac{1}{3}$ részben tanítót illeti s az erdőhöz tartozó regále-váltság kamata is ily arányban lesz felosztandó.

Az eredeti egyezség-levél egyházmegyei levéltárba tétetvén, ez új javadalmazás a belhivatalnoki díjlevelekbe is beiktatandó lesz.

85. sz. Gergely Károly és Szél György lelkész urak a lefolyt évi missziói működésökről beterjesztik jelentésöket.

Az egyházkerületi gyűlés útján a konvent misszióügyi bizottságához felterjesztendők.

86. sz. Esperes ur jelenti, hogy a sárközi egyház előljárósága a közalapi és egyházmegyei adókat már évek óta nem fizeti, sőt a beszédett közalapi adópénzt más célra használta fel, mi miatt lelkésze a közalapi segélyezésben nem részesülhet, — e mulasztásokkal szemben az egyházmegyei gyűlés erélyes intézkedését kéri.

Mig egyrésről sajnálattal értesül közgyűlésünk arról, hogy a sárközi egyház előjáróságának hanyagsága miatt, lelkészek a közalapi segélyezéstől elesett, — nyomatékosan kíván kifejezést adni azon meggyőződésének, hogy Gál Péter lelkész urat e téren hanyagság nem terheli: ugyanazért őt, mint nagy családú és csekély fizetésű buzgó lelkészt, a közalapi segélyosztó bizottságnak pártfogásába melegen ajánlja. Másrésről a gondnok és presbytérium hanyagsága ellen tisztelettel keresi meg megyei alispán urat, hogy úgy az egyházi, mint közalapi hátralékos tartozások behajtását mielőbb szigorúan elrendelni sziveskedjék.

87. sz. Rendkívüli esetekre fentartott államsegélyért folyamodnak: kis-peleskei egyház, Gál Péter, Szikszay János lelkészek, Bottyán József, Peleskey Dániel, Kolumbán Sándor, Szakál Károly, Horváth Pál tanítók. A reform. segély-egylethez Ar.-Megyes, Pálfalva, D.-Apáti, Pettyén, Udvari, Rozsály egyházak.

Mindezen segélyért folyamodók kérvényei pártolólágg ajánlatnak az egyházkerületi gyűlés gondoskodásába.

88. sz. Olvastatott Ferenczy Gyula lelkésznek az elnökséghez interpelláció alakjában intézett következő indítványa: A katolikus vallási fanatizmus kezét fogva a jezsuitáktól befolyásolt főpapi és világi elemmel, támogatva az álszabadelvűség képviselői által, mint a lefolyt és folyó események mutatják, minden követ megmozgatni kész a magyar reformátusok vallásbékéjének megbontására, a magyar kormány pedig nem erős ellentállani, az irányában reakcionárius, eredményében a hazára veszedelmes törekvéseknek és a vallásbékét biztosító 1868. évi 53-ik t. cz.-ket feladni vagy megkerülni kész:

Nem tartja-e az elnökség elérkezettnek az időt, hogy tiltakozó szavát az országos kormány habozása ellen felemelje; hogy a kitörni készülő áldatlan felekezeti harcban az egyházak vezetőit, főleg a vegyes házasságok megkötésénél egyöntetűleg tájékozza, hogy úgy testületében, mint tagjaiban mindent elkövessen egy társadalmi és politikai igazi szabadelvű irány megteremtésére, mely az állam és vallás, a felekezeteknek egymás közt menő ügyeit a vallásszabadság és egyenlőség alapján gyökeresen rendezze; a privilégizált s a haza határain túl gravitáló kath. vallás főpapjaitól az állami vagyont bevonja, az alapokat a magyar haza és állam köznevelési céljaira használja s a hazafiatlan g. kath. papokat az állam támogatásától megfosztja és akármelyik felekezetet csak azon arány szerint részesítse támogatásban, a mint az a magyar haza érdekeit szolgálja?

Midőn egyházmegyei közgyűlésünk igazán elszomorodott szívvel látja, hogy az ugynevezett álszabadelvűség köpenye alatt, mint mozgat meg az ultramontanizmus minden követ

és pedig büntetetlenül, nem válogatva az eszközökben, — mert hiszen a cél szentesíti azokat, — hogy ennek a legmagyarabb egyháznak, a református egyháznak, mely csak azt tudja, hogy a hazának úgy jó, mint rossz napjaiban itt kell élni és halnia, a mely igazi testvéri békében kíván élni más felekezetű polgártársaival; a mely vallásos meggyőződésével össze tudja egyeztetni s tiszteletben tartani a hazai törvényeket, a mely nem gravitál a haza határain túl és nem ismer idegen törvényt és befolyást; a melynek szolgálói első sorban magyar hazafiak s azután lelkészek; mint igyekezik vallásbékéje megrontásán, mint akarja feldulni a családok eddigi békéjét és nyugalját, melyet az 1868. évi 53. t. cz. biztosított s általában minden követ megmozdítani a magyar protestáns egyház elnyomására, holott ez erre soha rá nem szolgált, mivel kötelességét nagy áldozatok árán mindig teljesítette, lelkészei pedig sem hazafiatlanok, sem a felekezetek békéjét megzavarók vagy az ellen törők soha sem voltak. Mely felfogás mellett meg van róla győződve, hogy az óhajtott béke csak a maig érvényben levő 1868. évi 53. t. cz. további fentartása mellett érhető el. Miből kifolyólag egyházmegyei közgyűlésünk a kormánynak ez ügyben követett eddigi eljárását helyesli s neki bizalmat szavaz s az idézett törvénynek, mint a felekezetek békéjét egyedül biztosító törvénynek további fentartására feliratilag kéri fel.

A felirat szerkesztésével az indítvány beadóját, Ferenczy Gyula lelkész urat bizta meg s e tárgyban hozzájárulás végett a többi egyházmegyét is megkerestetni határozta.

89. sz. Ugyancsak Ferenczy Gyula lelkész kérdésbe teszi: a hazafiatlan oláhok által közelebbi időben támasztott nemzetiségi agitációk ellensúlyozására nem látná-e egyházmegyénk szükségét annak, hogy épen itt e vidéken tiltakozó szavunkat felemeljük, egyszersmind kérjük a magas kormány erélyes intézkedését arra nézve, hogy az itteni különböző vallásu és nemzetiségű lakosok között a fajgyűlöletet szító néptanítók szigoruan megbüntettessenek!

Az időszerű kérdés megoldását úgy véli közgyűlésünk foganatosítani, hogy kiemelésével azon körülménynek, miszerint itt egyházmegyénk területén és közelében, nemzetiségünk és a közöshaza ellen folytatott ellenséges tüntetések meggátolása végett, feliratban keresse meg egyházmegyénk a belügyminiszter urat, mely felirat szerkesztésével interpelláló — indítványozó urat bizza meg

90. sz. Az egyházmegyei házi pénztárnok 1891. évi számadásának megvizsgálására kinevezett küldöttség betérjeszti jelentését a következőkben:

Pénztárnok mult 1891. évi számadását megvizsgálván kitünt, hogy bevétel volt 2213 frt 84 kr. Kiadás volt 1891 frt 51 kr, pénztári maradvány tehát 323 frt 33 kr. Egyházkerületi tartozások teljesítésére befolyt különmemű pénzekből maradt egyházmegye javára 99 frt 92 kr, összes pénzmaradvány lesz 423 frt 25 kr. A számadásra megjegyzésünket a következőkben terjesztjük be: 1. a számadás 11-ik lapja 6. konsensus czim alatt pénztárnok 2 frt 10 krral mutat ki többet, mit bevett. 2. egyházmegyei *B)* nyugta szerint 20 kr a különbség, a mennyiben 833 frt 58 kr helyett, 833 frt 78 kr van kimutatva. Tehát ez a 20 kr és a fenti 2 frt 10 kr pénztárnok javára irandók.

Tőkepénze van egyházmegyénknek 1082 frt 44 kr.

A hátralékosok pedig tartozásaik befizetésére annyival inkább szorittassanak, mivel arra majd minden évben fel lettek szólítva s a jóakaratu felszólítást figyelembe se vették. Egyébiránt, midőn pénztárnoknak pontos és lelkiismeretes kezeléseért jegyzőkönyvileg köszönetet mondani indítványozzuk — a számadás terhe alól a fentartandók fentartásával felmentetni véleményezzük. A számadást a fent kitüntetett eredménnyel helyesnek nyilvánítjuk: Böszörményi Sándor, Décse Ignác, Tóth Dániel.

A számadás-vizsgáló küldöttség jelentése tudomásul vétetvén, Gergely Károly pénztáros a küldöttség javaslata alapján az 1891. évi számadás terhe alól a szokott fentartással, elismerés mellett felmentetik.

91. sz. Ugyanazon küldöttség beterjeszti a könyvtárnok 1891. évi számadásának megvizsgálásáról szóló jegyzőkönyvét, mely szerint bevétel volt 45 frt 45 kr, kiadás 54 frt 74 kr, hiány 9 frt 29 kr. Midőn jelen kimutatás szerint könyvtárnok felmentését javasoljuk, nem mulaszt-hatjuk el ujabban ajánlani a nt. egyházmegyei közgyűlés figyelmébe, hogy Szabó Lőrincz 3 frt 15 kr, Szoboszlai István 1 frt 05 kr, Szilágyi József 7 frt 35 kr, Veres Zsigmond 1 frt 05 kr tartozása végre-valahára töröltessék, mint különben is behajthatatlannak bizonyult összeg. A tetemes hátralékosok, mint Barkász Bálint, Bodnár János, Gál Péter, Melegh Albert, Nagy Károly a fizetésre törvényesen is köteleztessenek. Egyébiránt, midőn könyvtárnoknak eljárásáért köszönetet mondunk, őt a jelen számadás terhe alól a fentartandók fentartásával felmentettetni véleményezzük.

Küldöttség jelentése tudomásul vétetvén, midőn a hátralékosok tartozásának behajtását kimondja s a javasolt törlést elrendeli, — Sátor Dávid könyvtárnoknak az 1891. évi számadás terhe alól a felmentvényt a fentartandók fentartása mellett, elismerése nyilvánításával megadja közgyűlésünk.

92. sz. A közalapi kérvények elbirálása 62. sz. a. kinevezett bizottság beterjeszti jegyzőkönyvét, melynek alapján közgyűlésünk következőleg állapítja meg ajánlását:

Egyházak:

Pálfalva iskola fentartásra kér évi 100 frt segélyt,
mint szegény kisdud leány-egyház, mely nagy áldozatokkal
építkezett, ajánltatik 100 frtra.

Lázári, elavult tetőzetű templomának bezsindelyezésére kér 350
forintot,

mint idegen felekezetek közé ékelt szegény egyház 150 frtra
ajánltatik.

Magosliget templomának — mely életveszélyes — kijavítására
kér 520 frtot,

indokaiból ajánltatik 250 frtra.

Aranyos-Megyes új temploma befedezésére és rendbehozására
kér 600 frtot,

mint parányi kis egyház, mely vasszorgalommal maga gyűjti
és rakja össze építkezési költségeit s temploma félben fedél
nélkül áll, ajánltatik 600 frtra, annyival inkább, mert nem-
zetiségi szempontból is felette fontos állomás, hol 170 ref.
lélekkel 2500 oláh áll szemben.

Rozsály templom építésre, mely összeomlással fenyeget, kér
150 frtot,

mint idegen felekezetek közé ékelt szegény kis egyház ajánl-
tatik 150 frtra.

Köszeg-Remete templom igazítás, toronyépítés és elhasadt
harangja újból öntésére kér 1500 frtot,

mint szorgalmas, igyekvő és építkező szegény egyház 200
frtra ajánltatik.

Apahegy, bár rendes kérvény-ive nincs, de ismert nyomoránál
fogva ajánltatik 100 frtra.

Pettyén templom javításra és adósság törlesztésre kér 900 frt
tőkesegélyt.

indokainál fogva melegen ajánltatik 200 frtra.

Hirip iskola építésre kér 400 frtot,

mint építkező szorgalmas egyház ajánltatik 200 frtra.

Nagy-Koles iskola építésre kér 486 frtot,

mint kicsiny és törekvő építkező egyház, erős oláh felekezet-
tel szemben, ajánltatik 200 frtra.

Lelkészek:

Bodor Pál csekély fizetésére, népes családjára, gyermekeinek
neveltetésére és betegeskedésére tekintettel kér 100 frt segélyt,
ajánltatik 100 frtra.

Balajthy Károly, csekély fizetés, népes család és elemi csapásokra hivatkozva kér 150 frtot,
ajánltatik 100 frtra.

Pásztor István, csekély fizetés, népes családjára való tekintetből kér 200 frtot,
indokainál fogva 100 frtra ajánltatik.

Hajdu Albert nagy szegénységére, gyermek taníttatására vonatkozólag kér 150 frtot,
indokaiból ajánltatik 100 frtra.

Szentgyörgyi Zsigmond csekély fizetés, adósság törlesztésére és jégkáraira hivatkozva kér 200 frtot,
ajánltatik 100 frtra.

Barkász Albert csekély fizetés, népes család, két fiu taníttatása, egy beteg gyermekének folytonos gyógyíttatása végett kér 150 frtot,
ajánltatik 100 frtra.

Papoleczy Zoltán családtagjainak betegeskedésére és csekély fizetésére való tekintetből kér 200 frtot,
ajánltatik 100 frtra.

Gál Péter csekély fizetése, nagy szegénysége, népes családja, gyermeket taníttatása végett kér 200 frtot,
ajánltatik 150 frtra.

93. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésével Balogh István és Böszörményi Sándor tanácsbíró urak bizatnak meg.

Ezekután esperes ur a tagok kitartó türelméért elismerését nyilvánítva, áldás kívánások között a gyűlést bezárja.

Jelen jegyzőkönyv számai mai napon általunk hitelesítették.

Kis-Koleson, aug. 8-án 1892.

Böszörményi Sándor m. k.,
tanácsbíró.

Balogh István m. k.,
tanácsbíró.

Az 57, 59, 60, 61, 64—87, 89 számokat jegyzette Soltész János e. főjegyző.

Az 58, 62, 63, 88, 90—93 számokat jegyzette Tóth Dániel e. aljegyző.

TÁRGYMUTATÓ.

57. sz. Világi elnök helyettesítettik.
58. sz. Esperes ur jelentést tesz a mult gyűlés óta történt változásokról
59. sz. Gál István lelkészjelölt vizsgaletétele után Váraljára soroztatik be.
60. sz. Egyházmegyei gondnok ur megérkezvén, elnöki székét elfoglalja.
61. sz. A hiripi egyház iskola építése helyben hagyatván, azután az egyházak minden építkezést előzetesen tartoznak bejelenteni.
62. sz. A domestikai segélykérvények bizottságnak adatnak ki elbírálásra.
63. sz. A patóházai egyház istenitiszteleket az iskolában tartson, templom helyről gondoskodják Böszörményi Zs. tanácsbairó támogatja ügyöket.
64. sz. A rozsályi egyház templom átalakítási terve kiadatik bírálatra.
65. sz. Bartha Mór perujításának hely nem adatik.
66. sz. A d.-apáti egyház magtári alapszabályai véleményezésre kiadatnak.
67. sz. Felső-Bánya egyház kis erdeje üzemterv alóli kivételét gyűlésünk pártolja.
68. sz. Sepsy Géza és Szabó József lelkészek utódsági ügye rendes uton bíraltassék el.
69. sz. Adorjáni Nyáros kaszáló eladási ügye küldöttség által megvizsgálandó
70. sz. Bérkivetésnél a hol szükség helyettes elnököt esperes ur lelkész helyébe rendelhet.
71. sz. A hol még meg van a 3 napos ünneptartás, töröltessék el.
72. sz. Vándorgyűlés helyett központi gyűlés tartás lesz ezután N.-Bányán.
73. sz. Bartha Mór lelkész 8/892. végzés elleni panasza figyelembe nem vehető.
74. sz. A magosligeti szénafizetés tanítóválasztásig maradjon meg.
75. sz. A belhivatalnoki fizetések egyöntetűségének tervezetkészítése küldöttségre vár.
76. sz. A gyűléstartás sorozatából elmaradt egyházak kárpótlást nem adnak.
77. sz. Bartha Mór mikolai követelése ügyében forduljon egyházm. ügyészhez.
78. sz. A s.-ujlaki egyház h. lelkésze elmenvén, ideiglenesen a sárközi lelkész szolgál, tanítót a hivek hozhatnak.
79. sz. Nagy Elek volt s.-ujlaki lelkész fizetés hátraléka behajtandó.
80. sz. A józsefházai lelkész fizetésében a bor köble 1 frtban állapittatik meg.
81. sz. Az egyházm. beruházási szabály javaslat köruttra indítandó.
82. sz. A n.-kolcsi egyház iskolaépítési terve elbírálendő.
83. sz. A józsefházai egyház tökepénze még ügyész gondozása alatt marad.
84. sz. A vámfalusi egyházerdő haszna egyességlel osztatik meg.
85. sz. Gergely Károly, Szél György missiói jelentése felküldendő a konventre.
86. sz. A sárközi egyház sokféle hátralékának behajtására alispáni intézkedés kérendő.

87. sz. Rendkívüli államsegélyért és ref. segélyegylethez folyamodók pártoltatnak.
88. sz. A kath. mozgalom ellen felirat készítendő.
89. sz. Az oláh agitátorok ellen a kormányhoz felirat készítendő.
90. sz. Közpénztárnok 1891-ik évi számadása helyben hagyatott.
91. sz. Közpénztárnok 1891-ik számadása helyeseltetett.
92. sz. A közalapi kérvények elbírálva ajánltatnak.
93. sz. Jegyzőkönyv hitelesítése küldöttségre bizatik.

